УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ **ОБРАЗАЦ – 4**
НАВЕСТИ НАЗИВ ФАКУЛТЕТА ИЛИ ЦЕНТРА

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Орган који је именовао комисију: Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду

Датум именовања комисије: 18. 09. 2026.

Састав комисије именоване у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду*:

1.	др Ева Толди, председник комисије	редовни професор	Историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Новом Саду		председник
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2.	др Чила Уташи,	редовни професор	Историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Новом Саду		члан
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3.	др Ото Беке	ванредни професор	Историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Учитељски факултет на мађарском наставном језику, Суботица		спољни члан
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4.	др Анико Новак	ванредни професор	Историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Новом Саду		ментор
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: Агота (Ференц) Тот

2. Датум рођења: 04.01.1974 Место и држава рођења: Берлин, Савезна Република Немачка

II.1 Основне или интегрисане студије

Година уписа студија: 1997 Година зав 2004 Просечна оцена током 8,73

Универзитет: Универзитет у Новом Саду

Факултет: Филозофски факултет

Студијски програм: Мађарски језик и књижевност

Стечено звање: професор мађарског језика и књижевности

II.2 Мастер или магистарске студије

Година уписа студија: Година зав Просечна оцена током

Универзитет:

Факултет:

Студијски програм:

Стечено звање:

Научна област:

Наслов завршног рада: *Игра и играчки став у лирици Костолањија. A játék és a játékos attitűd Kosztolányi lírájában.*

II.3 Докторске студије

Година уписа: 2018

Универзитет: Универзитет У Новом Саду

Факултет: Филозофски факултет

Студијски програм: Језик и књижевност

Број ЕСПБ до сада остварених 130 Просечна оцена током студиј 9,85

II.4 Приказ научних и стручних радова кандидата

Р. бр.	Tóth, Á. (2016). A populáris regiszter tanítása/taníthatósága az irodalomórán. [Могућности подучавања популарног регистра на часу књижевности.] *Tanulmányok,* 55. (2) 117-131. ISSN 0354-9690	М 52
1.	У раду се разматрају значај и могућности укључивања популарног регистра у средњошколску наставу књижевности, на примеру обраде два савремена романа за младе. Посебна пажња посвећује се томе како текстови блиски ученицима могу допринети јачању мотивације за читање, развијању способности разумевања и тумачења текста, као и подстицању интересовања за класичну књижевност. A tanulmány a populáris regiszter tanításának fontosságát és középiskolai irodalomoktatásban való alkalmazásának lehetőségeit vizsgálja két kortárs ifjúsági regény feldolgozásán keresztül. Bemutatja, hogyan segíthetik a diákokhoz közel álló szövegek az olvasási motiváció, a szövegértés és az értelmezési készség fejlesztését, valamint a klasszikus szépirodalom iránti nyitottság kialakítását.	
Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ **ДЕЛИМИЧНО**		

Р. бр.	Tóth, Á. (2016). „és itt van újra Káin". Káin-parafrázisok párbeszéde a középiskolai irodalomtanításban. ["И ево опет Каина". Дијалог Каинових парафраза у настави књижевности у средњој школи.] *Tanulmányok* 55. (1) 167-176. ISSN 0354-9690	М52
2.	У раду се разматрају могућности примене књижевних реинтерпретација мита о Каину из 20. и 21. века у средњошколској настави књижевности. Указује се на начине на које различита књижевна дела успостављају дијалог са библијском причом и подстичу ученике на промишљање питања као што су братоубилачки сукоб, кривица, људска природа и присуство зла. Компаративна анализа ових дела доприноси дубљем разумевању њихових тематских и поетичких особености, као и сагледавању савремених значења древних митова. A tanulmány a Káin-mítosz 20. és 21. századi irodalmi újraírásainak középiskolai irodalomtanításban való alkalmazási lehetőségeit vizsgálja. Bemutatja, hogyan teremthetnek párbeszédet a különböző művek a bibliai történettel, és miként segíthetik a diákokat olyan kérdések értelmezésében, mint a testvérviszály, a bűnösség, az emberi természet és a gonosz jelenléte. A művek összehasonlító feldolgozása a tematikai és poétikai szempontok megismerését, valamint az ősi mítoszok mai jelentésének felismerését egyaránt elősegítheti.	
Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ **ДЕЛИМИЧНО**		

Р. бр.	Tóth, Á. (2019). Határok és határátlépések (Átfedések és párhuzamok Danyi Zoltán A dögeltakarító és Sirbik Attila St. Euphemia című regényének kulturális és nyelvi világában). [Границе и гранични прелази (Сличности и паралеле у културолошком и језичком контексту у романима Односач лешина Золтана Дањија и Света Еуфемија Атиле Ширбика.] *Tanulmányok,* 58. (2) 95-117. ISSN	М52

	0354-9690	
3.	У раду се истражује како се кроз проблематику идентитета, културне кодове (митске, библијске и архетипске) и регионалне специфичности приказују трауматична искуства деведесетих година 20. века у романима *A dögeltakarító* (*Односач лешина)* Золтана Дањија и *St. Euphemia (Света Еуфемија)* Атиле Ширбика. Питања наративног обликовања и идентитета приповедача разматрају се и из перспективе теорије трауме. Оба романа снажно се ослањају на библијске и митолошке мотиве и обрасце, чиме се ратови деведесетих година на Балкану смештају у шири оквир колективне нарације. Овај тип нарације сагледава се у историјском распону од Првог светског рата до ратних сукоба на Балкану током деведесетих година. Из перспективе 21. века, балкански ратови као својеврсни „завршни чин" овог историјског низа доводе се у везу са митолошким обрасцима, чиме се отварају нове могућности тумачења колективног трауматичног искуства. A dolgozat Danyi Zoltán *A dögeltakarító* és Sirbik Attila *St. Euphemia* című regényeiben elsősorban azt vizsgálja, hogy azok milyen identitásproblémákon, kulturális kódokon (mitologikus, biblikus, archetipikus), regionális jellegzetességeken keresztül mutatják meg a múlt század kilencvenes éveinek traumatikus élményeit. Az elbeszélés nehézsége, a narrátorok identitásának kérdése a traumaelméletek alapján is értelmezhető, a dolgozat erre is kísérletet tesz. Mindkét regény- és szövegvilág hangsúlyosan idézi a biblikus, mitologikus hagyományokat, ezzel beemeli a balkáni háborúk történetét egy kollektív narratológiába. A 20. század Európában az első világháborúval kezdődött és a délszláv háborúkkal végződött. A 21. századból visszatekintve magától értetődőnek tűnik ennek a „záróaktusnak" a mitologikus párhuzama.	
Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА **НЕ** ДЕЛИМИЧНО		

Р. бр.	Tóth, Á. (2020). Kísérlet Németh István publicisztikájának 21. századi értelmezésére. [Разумевање публицистике Иштвана Немета у 21. веку.] *Híd*, 86. (5) 98-118. ISSN 0350–9079	M53
4.	У раду се разматрају могућности тумачења публицистичког стваралаштва Иштвана Немета из перспективе 21. века. Анализирају се жанровске особености његових текстова, као и њихов друштвени и историјски контекст, са посебним освртом на теме исељавања, депопулације села, губитка језика и сиромаштва. Указује се на то да информације садржане у публицистичким текстовима временом могу изгубити своју актуелност, док питања која се у њима покрећу остају релевантна и за касније генерације читалаца. A tanulmány Németh István publicisztikai munkásságának 21. századi értelmezési lehetőségeit vizsgálja. Elemzi az írások műfaji sajátosságait, társadalmi és történeti összefüggéseit, különös tekintettel az elvándorlás, a falvak elnéptelenedése, a nyelvvesztés és a szegénység témájára. A vizsgálat arra is rámutat, hogy a publicisztikai szövegek korukhoz kötődő információi idővel veszíthetnek jelentőségükből, miközben társadalmi kérdésfelvetéseik a későbbi olvasók számára is értelmezhetők maradhatnak.	
Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА **НЕ** ДЕЛИМИЧНО		

Р. бр.	Tóth, Á. (2020). Felszámolódó testek, szétesõ szubjektumok. [Тела у нестајању, субјекти у распадању.] *Tanulmányok,* 59. (2) 135-158. ISSN 0354-9690	M52
3.	Поджанрови чудног и новог чудног (*weird, new weird*) релативно су слабо заступљени у савременој мађарској књижевности, али две до сада објављене збирке Атиле Вереша представљају репрезентативне примере ових поджанрова. У раду се анализира Верешова друга збирка кратких прича, *Éjféli iskolák* (*Поноћне школе*), пре свега из перспективе естетичке категорије узвишеног. Према теоријским поставкама Едмунда Берка и Имануела Канта, доживљај узвишеног повезан је са осећањем језе, а неретко и ужаса. Ужас може проистећи из суочавања са уништењем, нестанком тела и језика и распадом субјекта. Анализом Верешових кратких прича указује се на преплитање ових мотива са естетиком узвишеног, као и на њихову повезаност са космичким ужасом, који представља једно од значајних обележја поменутих поджанрова. A weird, new weird alzsánert a kortárs magyar irodalomban viszonylag kevés mű képviseli, Veres Attila eddig megjelent két kötete azonban méltó képviselője az alzsánernek. A dolgozat Veres második kötetét – az Éjféli iskolák című novelláskötetet – vizsgálja, elsősorban a fenséges szempontjából. Edmund Burke és Immanuel Kant értelmezése szerint a fenséges együtt jár a borzongással, sőt sokszor a rettenettel is. A rettenet előidézője lehet a megsemmisüléssel, a test és nyelv felszámolódásával, a szubjektum szétesésével való találkozás. Veres novelláinak tematikája jól példázza ezeknek a problémáknak az összefonódását – egy másik, az alzsánerhez és a fenségeshez is egyaránt kapcsolható fogalommal – a kozmikus rettegéssel.	
Рад припада проблематици докторске дисертације:	**ДА** НЕ ДЕЛИМИЧНО	

Р. бр.	Tóth, Á. (2021). „Az irodalomtudomány nyelve is frissíthető” – A populáris irodalom néhány monografikus feldolgozásáról. [„Могуће је освежити и језик науке о књижевности “ – о монографским обрадама популарне књижевности.] *Híd*, 87. (1) 130-148 ISSN 0350–9079	M53
6.	У раду се разматрају теоријски приступи фантастичној и популарној књижевности на мађарском језику. Након осврта на теоријске поставке Цветана Тодорова и Јудит Мар, представљају се монографије из едиције *Паразитске књиге*, посвећене научној фантастици, фантазији и криминалистичком роману. Анализом ових публикација указује се на променљивост жанровских граница, прожимање популарне и канонске књижевности, као и на потенцијал истраживања популарне књижевности за преиспитивање и обнову теоријско-методолошких приступа и дискурса науке о књижевности. A tanulmány a fantasztikus irodalom és a populáris irodalmi műfajok magyar nyelvű elméleti feldolgozásait vizsgálja. Tzvetan Todorov és Maár Judit munkáinak elemzése után a *Parazita könyvek* sorozat sci-fivel, fantasyvel és krimivel foglalkozó kismonográfiáit mutatja be. A művek ismertetésén keresztül rámutat a műfaji határok változékonyságára, a populáris és a kanonikus irodalom közötti átjárásokra, valamint arra, hogy a populáris irodalom kutatása hozzájárulhat az irodalomtudomány szemléletének és nyelvének megújításához.	
Рад припада проблематици докторске дисертације:	**ДА** НЕ ДЕЛИМИЧНО	

Р. бр.	Tóth, Á. (2021). Mennyire vannak összhangban a tantervek a hatékony és korszerű irodalomtanítással? [Колико су усаглашени наставни планови и програми са ефикасном и модерном наставом књижевности?] *Hungarológiai Közlemények*, 1. 76-89. ISSN: 0350-2430; eISSN: 2406-3266; DOI: 10.19090/hk.2021.3.76-89	M51
7.	Настава књижевности, како у основном тако и у средњем образовању, предмет је посебне пажње друштвених и политичких чинилаца, у већој мери него настава других школских предмета. У раду се разматрају разлози за овакво интересовање, али се, на основу резултата истраживања спроведених током протеклих неколико година, акценат ставља на особености данашњих генерација ученика и кључне чиниоце успешне наставе књижевности. Након разматрања предуслова за ефикасну наставу, даје се упоредни преглед важећих наставних планова и програма у Румунији, Словачкој, Србији и Мађарској, са циљем да се утврди у којој мери они одговарају захтевима савремене наставе књижевности и доприносе њеној успешности у 21. веку. Az irodalom tantárgy – más tantárgyakhoz viszonyítva – kiemelt figyelmet kap a társadalom és a politika részéről egyaránt, legyen szó akár az általános, akár a középiskoláról. A tantárgyra eső megkülönböztetett figyelem indokolt, a dolgozat kitér erre is, de inkább az utóbbi évek kutatási eredményei alapján annak jár utána, hogy mi jellemzi a jelen iskoláiban tanuló generációt, és hogy ennek függvényében az eredményes irodalomoktatásnak milyen feltételei vannak. Ezeknek a lehetőségeknek a számbavétele után rövid áttekintést nyújt a jelenleg Romániában, Szlovákiában, Szerbiában és Magyarországon érvényben lévő tantervekről, pontosabban arról, hogy mennyire teszik ezek lehetővé a 21. századi eredményes tanítást/tanulást.	
Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ _ **ДЕЛИМИЧНО**		

Р. бр.	Tóth, Á. –Námesztovszki, Zs. – Horváth Futó, H. 2024. Digitális traszformáció, mesterséges intelligencia, oktatás. [Дигитална трансформација, вештачка интелигенција, настава.] *Hungarológiai Közlemények*, 4. 52–66. ISSN: 0350-2430 eISSN: 2406-3266 DOI: 10.19090/hk.2024.4.52-66	M51
8.	Развој и ширење дигиталних технологија у 21. веку довели су до стварања новог окружења за учење и отворили могућности које нису постојале у оквирима традиционалне школске наставе. Истовремено се мењају педагошки приступи и методе рада, као и улога наставника у образовном процесу. У савременом информационом друштву наставник све више преузима улогу ментора који усмерава ученике у процесу учења и развоја, подстичући стицање практичних знања и вештина усклађених са потребама тржишта рада. Будући да је технолошки развој незаустављив, важно је да наставници буду отворени за иновације и проналажење начина на које се савремени дигитални алати могу ставити у службу образовања и васпитања, односно интегрисати у наставну праксу. Посебну пажњу у том контексту заслужују алати засновани на вештачкој интелигенцији, попут четботова, програма за машинско превођење и генератора слика. A 21. században a digitális technológia térnyerése új tanulási környezetet hozott létre, és olyan lehetőségeket biztosít a tanítási-tanulási folyamatban, amelyekre a hagyományos tantermi oktatás keretében nem volt lehetőség. Pedagógiai módszertani váltás is zajlik, s módosul a tanári szerep, az információs társadalom pedagógusa mentor, aki a diák tanulását és fejlődését segíti a piacképes, gyakorlati	

	tudás megszerzése érdekében. A fejlődést nem lehet megállítani, ezért fontos a tanárok innovációra való nyitottsága, és azoknak a módoknak a megtalálása, amelyekkel az oktatás és nevelés szolgálatába, azaz a tantermi gyakorlatba állíthatók az információs társadalom új eszközei (a mesterséges intelligencia alapú chatbotok, fordítóprogramok, képgenerálók stb.).	
Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА **НЕ** ДЕЛИМИЧНО		

Р. бр.	Tóth, Á. 2025. Micéliumszálak által mozgatott marionettszínház. Ember-gépek Sepsi László *Termőtestek* című regényében. [Марионетско позориште покретано мицелијумским влакнима. Људи-машине у роману Термотестек Ласла Шепшија] *Hungarológiai Közlemények*, 1. 86–96. ISSN: 0350-2430. eISSN: 2406-3266. DOI: 10.19090/hk.2025.1.86-96.	M51
9.	Ласло Шепши у свом спекулативном хибридном роману *Termőtestek* („Плодна тела”), објављеном 2021. године, доводи читаоца у необичну позицију, подстичући га да преиспита сопствену, антропоцентричну перспективу. У роману се на субверзиван начин приказују међусобни односи и утицаји људских и нељудских ликова, као и развој радње и преображај града у којем живе. У раду се анализирају ове трансгресије, са посебним освртом на аспекте романа који се могу довести у везу са питањима која покрећу савремени постхуманизам и екоготика. Циљ истраживања је да се роман сагледа у контексту кључних идеја ових филозофских и културолошких праваца. Sepsi László 2021-ben megjelent *Termőtestek* című spekulatív hibrid regénye abba a különös helyzetbe hozza olvasóját, hogy kénytelen legyen megkérdőjelezni saját emberi pozíciójából fakadó perspektíváját azáltal, hogy cselekménye szubverzív módon jeleníti meg humán és nonhumán szereplők egymásra hatását, a történet és az általuk lakott város alakulását. A tanulmány ezeknek a transzgresszióknak a működését vizsgálva foglalkozik a regénynek azokkal az aspektusaival, amelyek rezonálnak a kortárs poszthumán és ökogótika által felvetett jelenségekre, és megpróbálja elhelyezni ezeknek a filozófiai, kultúraelméleti irányzatoknak egy-egy kiemelt gondolatkörében.	
Рад припада проблематици докторске дисертације: **ДА** НЕ ДЕЛИМИЧНО		

Р. бр.	Tóth, Á. (2026). A képlékenység poétikái. Liminalitás és interkulturalitás Sepsi László és Veres Attila prózájában. [Поетике флуидности. Лиминалност и интеркултуралност у прози Ласла Шепшија и Атиле Вереша]. *InterKult 2025*, Zbornik 21, 461–476. ISBN: 978-86-83264-01-8	M14
10.	У раду се појам лиминалности примењује у тумачењу стања људског постојања у постхуманом и постантропоценском добу. На основу романа *Termőtestek* Ласла Шепшија и дела *Éjféli iskolák* и *Fekete talán* Атиле Вереша анализира се како се у савременој прози, са становишта интеркултуралних прожимања, приказују преображај ликова и промена човековог места у свету. A tanulmány a liminalitás fogalmát a poszthumán és posztantropocén kor emberi létállapotának értelmezésére alkalmazza. Sepsi László *Termőtestek* című regénye, valamint Veres Attila *Éjféli iskolák* és *Fekete talán* című művei alapján vizsgálja,	

	miként jelenik meg a szereplők és az ember világban elfoglalt helyének átalakulása a kortárs fikciós irodalomban az interkulturális átjárás perspektívájából.	

Рад припада проблематици докторске дисертације: **ДА** НЕ ДЕЛИМИЧНО

Р. бр.	Tóth, Á. (2026). A forradalom metamorfózisa. Bartók Imre regénytrilógiájának biopunk apokalipszise és a forradalom esélye. [Метаморфоза револуције. Биопанк апокалипса романескне трилогије Имреа Бартока и могућност револуције) Kézirat, megjelenés alatt. Рукопис, у штампи. *Hungarológiai Közlemények*, 3.	M51
11.	Да ли је револуција могућа у XXI веку? У добу у којем капитализам прожима све сфере живота, а лажне вести, медијска манипулација, популизам и друштвена фрагментација обликују друштвену стварност, развој револуционарног покрета делује готово немогућ. Савремена филозофија и теорија културе нашу епоху углавном сматрају неповољном за револуционарно деловање. Ипак, питање револуције и даље је предмет теоријских расправа. Говорити о револуцији ни данас није бесмислено, али се чини неопходним преиспитивање и ново тумачење самог појма. Будући да еколошка криза заузима истакнуто место међу кризама XXI века, питање револуције потребно је размотрити и у контексту покрета и облика активизма који се развијају као одговор на њу. У раду се разматрају могућности таквог преосмишљавања појма револуције, а затим се анализира како се револуција, схваћена у овом контексту, представља у романескној трилогији Имреа Бартока. Van-e esélye a 21. században a forradalomnak? Az életünk minden területét átszövő kapitalizmus, az álhírek, a médiamanipuláció, a populizmus, a társadalmi fragmentáltság korában lehetetlennek látszik egy forradalmi mozgalom kibontakozása. A kortárs filozófia, a kultúraelméletek korunkat többnyire alkalmatlannak látják a forradalmi megmozdulásokra, azonban természetesen létezik diskurzus a témával kapcsolatban. Forradalomról beszélni ma sem értelmetlen, a fogalom felülvizsgálata, újraértelmezése azonban szükségesnek látszik. Mivel a 21. század krízisei között kiemelkedő helyre került az ökológiai válság, ezért a forradalom kérdését érdemes az ezzel kapcsolatban kialakuló mozgalmak, aktivitások kontextusába is helyezni. A dolgozat érinti ennek az újraértelmezésnek a lehetőségét, majd azt vizsgálja, hogy hogyan reprezentálódik a forradalom ilyen kontextusú értelmezése Bartók Imre *Virágbaborult világvége* című regénytrilógiájában.	

Рад припада проблематици докторске дисертације: **ДА** НЕ ДЕЛИМИЧНО

III ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

Оцена:

III.1 формулације наслова тезе

Обликовања спекулативне хибридне прозе у савременој мађарској књижевности

A spekulatív hibrid próza alakulásai a kortárs magyar irodalomban

Formations of Speculative Hybrid Prose in Contemporary Hungarian Literature

Предложени наслов тезе је подобан? **ДА** **НЕ**

III.2 предмета (проблема) истраживања

Циљ докторске дисертације је да се истражи једна од кључних тенденција савремене мађарске спекулативне хибридне прозе, са посебним освртом на књижевне текстове који настају на пресеку вирд (енг. *weird*) и постхуманих поетика. Полазиште истраживања представља закључак Марија З. Немеша да је од 2010-их година у мађарској прози све изразитије присуство књижевних дела која својим тематским и формалним обележјима дестабилизују традиционалну поделу на високу и популарну књижевност, али и антропоцентрично тумачење света.

У средишту дисертације налазе се дела Имреа Бартока, Ласла Шепшија и Атиле Вереша, која су позиционирана на граничним подручјима спекулативне фикције, хорора, вирда и уметничке прозе. Специфичност поменутих књижевних текстова огледа се у томе што путем неорганског, врло често свесно дисонантног повезивања жанровских и високолитерарних регистара, стварају нове поетске конфигурације. Циљ истраживања јесте да покаже на који начин је ова креирана хибридизација повезана са ширењем постхуманог виђења човека и света, као и са културним искуством које савремена теорија описује појмовима лиминалности, безобличности и онтолошке неизвесности.

Докторска дисертација приступа истраживању и обради теме путем интердисциплинарног приступа, пре свега у оквиру науке о књижевности, укључујући и релевантне увиде из студија културологије, медијских студија, савремене филозофије, с једне стране, али и биолошког и еколошког мишљења, са друге. Теоријски оквир дисертације чине савремене теорије: теорије које разматрају однос између популарне и високе културе (нпр. Ђерђ Маркуш, Марио З. Немеш, Шустерман, Џејмсон), антрополошки и културолошки приступи хибридности и лиминалности (Арнолд ван Генеп, Виктор Тарнер, Лајош Саколцаи), постхумани и вирд дискурси (рецепција Х. Ф. Лавкрафта, савремене теорије постхуманизма), као и биополитички и екофилозофски модели, попут теорије о Геји (Џејмс Лавлок, Лин Маргулис), концепта биогеје или земаљске онтологије Бруна Латура.

Једна од централних теза рада јесте следећа: анализирана мађарска књижевна дела не само да адаптирају инструментаријум жанровске књижевности, већ успостављају спекулативну хибридну поетику у којој „шав" између различитих регистара намерно остаје видљив. Ова естетичка страност повезана је са постхуманим искуством – дестабилизацијом односа између људског тела, субјекта и света, пропустљивошћу и отвореношћу граница и онтолошком неизвесношћу реалности. Критичка рецепција ових дела често је амбивалентна или негативна, делом управо због тога што она неорганski спајају регистре и дисонантно повезују жанровске и висококњижевне кодове. Насупрот томе, докторска дисертација аргументује да се оспоравани поетски поступци, посматрани из перспективе савремених културолошких и филозофских дискурса – нарочито нонмодерног мишљења, тамне екологије и теорије хипертела – могу тумачити као продуктивни облици стварања значења.

Посебну пажњу научно истраживање посвећује начину на који естетика вирда и боди хорора (енг. *body horror*) у савременој мађарској прози постаје привилеговани медиј за приказивање постхуманог стања и перспектива које надилазе људско. У тумачењу овог процеса значајну улогу има и савремени контекст визуелних уметности (нпр. изложба „Organs & Extasy" и феномен хорора у Будмпешти), који паралелним визуелним примерима указује на афирмацију естетике безобличног тела и процеса деантропоморфизације.

Оригиналност докторске дисертације огледа се у тумачењу савремене хибридне мађарске прозе (хибриди жанровских и високолитерарних регистара) као комплексног постхуманог и

медијалног модуса стварања. Истраживање доприноси научној рецепцији мађарске вирд и њу вирд (енг. *new wierd*) прозе, као и ширем промишљању граница између књижевних дела високе и популарне књижевности. Кандидаткиња полази од претпоставке да се тумачењем одабраних дела савремене мађарске прозе, која припадају ширем књижевном корпусу, у светлу савремених теоријских приступа може указати на формирање нове поетичке парадигме.

A doktori értekezés a kortárs magyar spekulatív hibrid próza egy meghatározó tendenciáját vizsgálja, különös tekintettel a weird és a poszthumán poétikák metszéspontjában létrejövő szövegekre. A kutatás kiindulópontja az a felismerés (Nemes Z. Márió), hogy a 2010-es évektől a magyar prózában egyre markánsabban jelennek meg olyan művek, amelyek a hagyományos magas/populáris irodalmi felosztást, valamint az antropocentrikus világértelmezést egyaránt destabilizálják.

A disszertáció középpontjában Bartók Imre, Sepsi László és Veres Attila művei állnak, amelyek a spekulatív fikció, a horror, a weird és a szépirodalmi próza határterületein helyezkednek el. E szövegek sajátossága, hogy a zsánerirodalmi és a magas irodalmi regiszterek szervetlen, gyakran tudatosan disszonáns összekapcsolásával hoznak létre új poétikai konfigurációkat. A kutatás célja annak feltárása, hogy e hibridizáció miként függ össze a poszthumán szemlélet térnyerésével, valamint azzal a kulturális tapasztalattal, amelyet a kortárs elmélet liminalitásként, formátlanságként vagy ontológiai bizonytalanságként ír le.

Az értekezés interdiszciplináris megközelítést alkalmaz, elsősorban irodalomtudományi keretben, de bevonva a kultúratudomány, a médiatudomány, a kortárs filozófia, valamint a biológiai és ökológiai gondolkodás releváns belátásait is. Az elméleti háttér több pilléren nyugszik: a populáris és magas kultúra viszonyát tárgyaló elméleteken (pl. Márkus György, Nemes Z. Márió, Storey, Schusterman, Jameson), a hibriditás és liminalitás antropológiai és kultúraelméleti megközelítésein (van Gennep, Turner, Szakolczai), a poszthumán és weird diskurzusokon (Lovecraft-recepció, kortárs poszthumanizmus-elméletek), valamint az olyan biopolitikai és ökofilozófiai modelleken, mint a Gaia-elmélet (Lovelock, Margulis), a biogeia-koncepció vagy Bruno Latour földi ontológiája.

A dolgozat egyik központi tézise, hogy a vizsgált magyar művek nem pusztán a zsánerirodalom eszköztárát adaptálják, hanem olyan spekulatív hibrid poétikát működtetnek, amelyben a különböző regiszterek közötti „varrat” szándékoltan látható marad. Ez az esztétikai idegenség összefügg a poszthumán tapasztalattal: az emberi test, szubjektum és világ viszonyának megingásával, a határok átjárhatóságával és a valóság ontológiai bizonytalanságával. A kritikai recepció e művekhez gyakran ambivalensen vagy elutasítóan viszonyul, részben éppen a regiszterek szervetlen illeszkedése és a zsáner- valamint szépirodalmi kódok disszonáns összekapcsolása miatt. A disszertáció ezzel szemben amellett érvel, hogy a kifogásolt poétikai eljárások a kortárs kultúraelméleti és filozófiai diskurzusok – különösen a nonmodern gondolkodás, a sötét ökológia és a hipertárgy-elmélet – felől értelmezve produktív jelentésképző működésként válnak olvashatóvá.

A kutatás külön figyelmet fordít arra, hogy a weird és a body horror esztétikája miként válik a kortárs magyar prózában az ember utáni állapot, illetve az emberen túli perspektívák megjelenítésének kitüntetett médiumává. E folyamat értelmezésében fontos szerepet kap a kortárs képzőművészeti kontextus (pl. az Organs & Extasy kiállítás és a Budapest Horror jelenség), amely párhuzamos vizuális példákkal világít rá a test formátlanításának és a dezantropomorfizáció esztétikájának térnyerésére.

A disszertáció újdonsága abban áll, hogy a kortárs magyar, zsáner- és szépirodalmi regisztereket hibridizáló prózát komplex, poszthumán és mediális működésmódként értelmezi. A vizsgálat hozzájárul a magyar weird és new weird próza tudományos recepciójához, valamint tágabb értelemben a magas és populáris irodalom közötti határok újragondolásához is. A jelölt értelmezése szerint a kortárs magyar prózában megjelenő, a jelen dolgozatban vizsgált művek – egy tágabb korpusz részeként – a kortárs elméleti diskurzusok felől olvasva egy új poétikai paradigma körvonalazódását jelzik.

Предмет истраживања је подобан? **ДА** **НЕ**

III.3 познавања проблематике на основу изабране литературе са списком литературе

Предмет истраживања је релативно нова тенденција у савременој мађарској прози која се огледа у стварању специфичних текстуалних светова дестабилизацијом граница између високе и популарне културе, као и активирањем вирд и постхуманих поетика.

Кандидаткиња у свом истраживању примењује широк спектар теоријских приступа и показује изузетну способност препознавања и одабира релевантних текстова за анализу. Полазиште дисертације чини теоријско преиспитивање односа између културе и масовне културе, на основу научних радова Ђерђа Маркуша и Жолта Багија из области теорије културе. Поред споменутих приступа, у дисертација користи и примењује и тезе прагматичке естетике Ричарда Шустермана. У својим радовима Шустерман заговара преиспитивање хијерархијске разлике између високе и популарне уметности и као аргументацију даје естетску легитимацију популарне културе. Теорија постмодернизма Фредрика Џејмсона додатно релативизује ову дистинкцију тиме што у културној логици касног капитализма описује постепено брисање разлика између високе и популарне форме.

Мешање регистара у мађарском књижевном пољу мање је изражено него у међународним токовима, а критичка рецепција је дуго са резервом приступала оваквим експериментима. При тумачењу овог заокрета кандидаткиња се оправдано ослања на теоријске поставке Марија З. Немеша, који наведену појаву тумачи као нову поетичку парадигму и одређује је појмом „спекулативни хибрид".Једна од основних претпоставки докторске дисертације јесте да овај опис пружа кључни теоријски оквир за интерпретацију анализираних дела. Рад прихвата концепт „спекулативног хибрида" као полазну тезу и посматра књижевне текстове не као поетске аномалије или „белетризовану високу књижевност", већ као самосталну поетску формацију овог специфичног начина функционисања.

Поетику прелазности и граничне неизвесности рад тумачи и из перспективе антрополошке теорије лиминалности (Арнолд ван Генеп, Виктор Тарнер, Лајош Саколцаи), која се на продуктиван начин повезује са поетиком вирд и њу вирд писања и креативног стварања. Ова логика обликовања текста у први план поставља искуство нестабилности, категоријалне конфузије и страности, што се и интерпретираним мађарским делима појављује као једно од кључних организационих принципа.

Интерпретативни хоризонт дисертације додатно се проширује тезама постантропоцентног заокрета који се одиграва у савременој филозофији. Геја-хипотеза Џејмса Лавлока и Лин Маргулис, концепт природног уговора Мишела Сера, као и нонмодерна и „земаљска" онтологија Бруна Латура успостављају мисаони оквир у којем човек више није привилеговани онтолошки центар. Поменуте теорије представљају непосредне претече спекулативног реализма, тамне екологије и постхуманих приступа (нпр. теорија хипертела Тимотија Мортона), из чије перспективе појмови тела, света и материје у анализираним мађарским делима добијају ново значење.

Дисертација анализира одабрана књижевна дела Имреа Бартока, Ласла Шепшија и Атиле Вереша кроз низ понављајућих мотива и поетских операција. Посебно се издвајају фигуре распадања и дезинтеграције, претеће структуре које функционишу попут хипертела, хтоничног (тулусинског) имагинаријума, естетика насиља и револуције, проблем дизајна и технолошке посредованости у латуровском смислу, барокна хиперпродукција језика, као и нестабилност телесних граница и различити облици модификације тела. Посебна пажња у истраживању посвећена је односу уметности и насиља.

У свим анализираним делима као понављајући организациони принцип јавља се наглашена интрадијегетска текстуалност. Код сва три аутора присутни су фиктивни текстови, књиге, документи или чинови писања унутар саме нарације, који функционишу као својеврсни „текст у сенци" и структурирају примарни наратив. Оваква функција књига, библиотека и уметнутих текстова може се тумачити и из перспективе паратекстуалних и метатекстуалних односа у

Женетовом смислу, при чему се отвара важна медијална димензија постхумане-вирд поетике.

Циљ истраживања јесте да покаже да ли и на који начин анализирана дела постају читљива на нов начин у оквиру наведених теоријских оквира, и како доприносе разумевању поетске трансформације савремене мађарске прозе.

A kutatás tárgya a kortárs magyar próza azon újabb tendenciája, amely a magas- és tömegkultúra határainak elbizonytalanításával, valamint a weird és poszthumán poétikák működtetésével hoz létre sajátos szövegvilágokat.

A jelölt a kutatásához széleskörű elméleti bázist mozgósít, nagyon jó érzékkel választja ki a vonatkozó szövegeket. A disszertáció kiindulópontját a kultúra és tömegkultúra viszonyának elméleti újragondolása képezi Márkus György és Bagi Zsolt kultúraelméleti munkái nyomán. E megközelítésekhez kapcsolódik Richard Shusterman pragmatista esztétikája is, amely a magas és populáris művészeti formák közötti hierarchikus különbségtétel újraértékelését sürgeti, és a populáris kultúra esztétikai legitimációja mellett érvel. Fredric Jameson posztmodernizmus-elmélete tovább relativizálja e distinkciót azáltal, hogy a késő kapitalizmus kulturális logikájában a magas és populáris formák közötti különbség fokozatos elmosódását írja le.

A magyar irodalmi mezőben a regiszterek keveredése a nemzetközi tendenciákhoz képest kevésbé jellemző, és a kritikai recepció sokáig fenntartásokkal kezelte az ilyen jellegű kísérleteket. E fordulat értelmezésére a jelölt nagyon helyesen támaszkodik Nemes Z. Márióra, aki a jelenséget új poétikai paradigmának tekinti, és a „spekulatív hibrid” fogalmával írja le. A disszertáció egyik alapfeltevése, hogy Nemes Z. Márió leírása meghatározó elméleti keretet kínál e művek értelmezéséhez: a dolgozat a „spekulatív hibrid” koncepcióját kiinduló tételként fogadja el, és a vizsgált szövegeket nem poétikai anomáliákként vagy „lektűrösödő szépirodalomként”, hanem e sajátos működésmód önálló poétikai formációjaként kezeli.

Az átmenetiség és határbizonytalanság poétikáját a dolgozat a liminalitás antropológiai elmélete (van Gennep, Turner, Szakolczai) felől is értelmezi, amely termékeny módon kapcsolódik a weird és new weird írásmódhoz. E szövegképző logika az ontológiai instabilitás, a kategóriazavar és az idegenség tapasztalatát állítja előtérbe, ami a vizsgált magyar művekben is meghatározó poétikai szervezőelvként jelenik meg.

A disszertáció értelmezési horizontját tovább tágítja a kortárs filozófiában kibontakozó posztantropocén fordulat. James Lovelock és Lynn Margulis Gaia-hipotézise, Michel Serres természetszerződés-koncepciója, valamint Bruno Latour nonmodern és „földi” ontológiája olyan gondolkodási keretet alapoznak meg, amelyben az ember többé nem kitüntetett ontológiai központ. Ezek az elméletek közvetlen előzményei a spekulatív realista, sötét ökológiai és poszthumán irányzatoknak (pl. Timothy Morton hipertárgy-elmélete), amelyek felől a vizsgált magyar művek test-, világ- és anyagfelfogása új megvilágításba kerül.

A disszertáció Bartók Imre, Sepsi László és Veres Attila kijelölt műveit több visszatérő motívum és poétikai művelet mentén elemzi. Ilyenek a felbomlás és széthullás alakzatai, a hipertárgyszerűen működő fenyegető struktúrák, a chthulucén imaginárius, az erőszak és forradalom esztétikája, a dizájn és technológiai közvetítettség latouri problémája, a nyelv barokkos túlburjánzása, valamint a testhatárok instabilitása és a testmódosítás különböző formái. Kiemelt szerepet kap továbbá a művészet és erőszak viszonyának vizsgálata is.

A vizsgált művekben visszatérő szervezőelv az intradiegetikus textualitás hangsúlyos jelenléte: mindhárom szerzőnél megfigyelhető, hogy a cselekményen belül fiktív szövegek, könyvek, dokumentumok vagy írásaktusok jelennek meg, amelyek mintegy árnyékszövegként strukturálják az elsődleges narratívát. A könyvek, könyvtárak és beágyazott szövegek ilyen működése a genette-i értelemben vett paratextuális és metatextuális viszonyok felől is értelmezhető, és a poszthumán-weird poétika fontos mediális dimenziójára világít rá.

A kutatás célja annak bemutatása, hogy a vizsgált művek miként válnak új módon olvashatóvá a fenti elméleti keretek összefüggésében, és hogyan járulnak hozzá a kortárs magyar próza poétikai átrendeződésének megértéséhez.

Литература коришћена у истраживању:

1. Bagi Zsolt. 2017. *Az esztétikai hatalom elmélete. Kulturális felszabadítás egy újbarokk korban.* Budapest: Napvilág Kiadó.
2. Bényei Tamás. 2013. *Más alakban. A metamorfózis lehetséges poétikái és politikái*. Pécs: Pro Pannonia Kiadói Alapítvány.
3. Carroll, Noël. 1998. *A philosophy of mass art*. Oxford: Clarendon Press.
4. Czopf Áron – Horváth Márk – Lovász Ádám. 2024. *Nonmodern. A kívüliség szférikus elmélete*. B.L.A. Tudástár.
5. Deczki Sarolta – Káli Anita. 2021. A realizmus vágya. *Helikon* 67 (2): 211–232.
6. Holland, Mary K. 2018. Realizmusok a posztmodernizmus idején és után. *Helikon* 64 (3): 232–242.
7. Fekete I. Alfonz. 2020. New weird. *Helikon* 66 (2): 211–222.
8. Freud, Sigmund. 1998. A kísérteties. Ford. Bókay Antal, Erős Ferenc. In Erős Ferenc (szerk.) *Sigmund Freud művei: művészeti írások*. 245–283. Budapest: Filum Kiadó.
9. Grubačić, Andrej – Graeber, David. 2023. Anarchizmus, avagy a XXI. század forradalmi mozgalma. *Mérce.hu*
10. Haraway, Donna J. 2016. *Staying with the Trouble. Making Kin in the Chthulucen*. Durham/London: Duke UP.
11. H. Nagy Péter. 2022. A popkultúra rétegei. *Dance In The dark*. Popkultúra-kutatása médialeméletek után – Egy hibrid teória vázlata. In *Poptechnikák. Komplexitás a népszerű kultúrában*. 14–59. Budapest: Prae Kiadó.
12. Horváth Márk – Losoncz Márk – Lovász Ádám. 2019. *A valóság visszatérése. Spekulatív realizmusok és újrealizmusok a kortárs filozófiában*. Újvidék: Forum.
13. Horváth Márk – Lovász Ádám – Nemes Z. Márió. 2019. *A poszthumanizmus változatai. Ember, embertelen és ember utáni*. Budapest: Prae Kiadó.
14. Jameson, Fredric. 2010. *A posztmodern, avagy a kései kapitalizmus kulturális logikája*. Ford. Dudik Annamária Éva. Budapest: Noran Libro.
15. Kant, Immanuel. 2003. *Az ítélőerő kritikája*. Ford. Papp Zoltán. Budapest: Osiris/Gond-Cura Alapítvány.
16. Kőszegi Margit – Berki Márton – Barta Géza. 2018. A liminalitás terei és idői az európai posztszovjet térben az orosz és szovjet expanziós törekvések tükrében. *Tér és Társadalom* 32 (4): 31–53.
17. Kulcsár-Szabó Zoltán. 2012. Szórakozott tömegek. Közelítések a tömegkultúra fogalmához. *Tiszatáj* 66 (7): 60–76.
18. Latour, Bruno 2021. *Ágencia az antropocén korában*. Ford. Keresztes Balázs. In *Hibrid gondolkodás* Budapest: Kijárat Kiadó. 313–335.
19. Lovelock, J. E. 1990. *Gaia. A földi élet egy új nézőpontból.* Budapest: Göncöl Kiadó.
20. Márkus György. 2017. *Kultúra, tudomány, társadalom. A kultúra modern eszméje.* Budapest: Atlantisz.
21. Miéville, China. 2009. “Weird Fiction”. In *The Routledge Companion to Science Fiction*, edited by Mark Bould, Andrew M. Butler, Adam Roberts, and Sherryl Vint. 510–515. London: Routledge.
22. Miéville, China. 2012. ”On Mansters: Or Nine or More (Monstrous) Not Cannies” *Journal of the Fantastic in the Arts* 23 (3): 377–392.
23. Nemes Z. Márió. 2021. Spekulatív hibridek. A magyar prózapoétika spekulatív mutációja a kétezertízes években. In *Reáliák. A magyar próza jelene*, szerk. Deczki

Sarolta, Vásári Melinda. 28–47. Budapest: Kijárat Kiadó
24. Szakolczai Árpád. 2015. Marginalitás és liminalitás. Státuszon kívüli helyzetek és átértékelésük. *Regio* 23 (4): 6–29.
25. Vidosa Eszter. 2018. Határsértés és hibriditás. Szétbomlasztott valóság Bartók Imre szövegeiben. *Helikon* 64 (4): 518–536.
26. Welsch, Wolfgang. 2011. A posztmodern filozófia születése a modern művészet szelleméből. Ford. Weiss János. In *Esztétikai gondolkodás*. Budapest: L'Harmattan

Избор литературе је одговарајући? **ДА** **НЕ**

III.4 циљева истраживања

Циљ истраживања јесте испитивање начина функционисања поетике спекулативно--хибридне прозе у савременој мађарској књижевности, као и начина обликовања сложених естетичких структура које није могуће у потпуности описати помоћу једне жанровске или теоријске категорије, као што су вирд, хорор, трилер или постхумана поетика. Истраживање полази од претпоставке да се специфичност ових књижевних текстова може разумети једино кроз заједничко деловање различитих поетичких, жанровских и филозофских полазишта.

Циљ рада је да утврди које заједничке поетичке особености показују одабрана дела Имреа Бартока, Ласла Шепшија и Атиле Вереша, у чему се она међусобно допуњују и надовезују једно на друго, али и по чему се разликују. Дисертација истовремено настоји да покаже на који начин дела Шепшија и Вереша настављају и преобликују поетичке поступке карактеристичне за прозу Имреа Бартока, али и да испита у којој мери наведена дела потврђују континуитет спекулативно-хибридне поетике у савременој мађарској књижевности.

Даљи циљ истраживања јесте да испита могућност успостављања интегрисаног интерпретативног оквира који би омогућио целовито тумачење сложеног начина функционисања спекулативно-хибридних текстова. Дисертација при томе настоји да поетичке, естетичке, теоријско-филозофске и књижевноисторијске аспекте посматра као међусобно повезане и на тај начин формира интерпретативни хоризонт који омогућава потпуније разумевање анализираних књижевних дела.

Очекује се да ће резултати истраживања допринети нијансиранијем опису поетичког функционисања спекулативно-хибридне прозе, расветљавању поетичких веза и разлика између анализираних дела тројице аутора, и показати да спекулативно-хибридна проза не представља само пролазну појаву прозе 2010-их година, већ трајнију поетичку тенденцију у савременој мађарској књижевности. Истраживање може допринети прецизнијем одређивању места ових дела у оквиру савремене мађарске прозе, као и њиховој интерпретацији у контексту домаћих и међународних теоријских дискурса.

A kutatás célja annak vizsgálata, hogy milyen poétikai működésmód jellemzi a kortárs magyar irodalom spekulatív hibrid prózáját, valamint hogy a vizsgált művek miként hoznak létre olyan összetett esztétikai struktúrákat, amelyek nem írhatók le egyetlen műfaji vagy elméleti kategória – például a weird, a horror, a thriller vagy a poszthumán poétika – segítségével. A dolgozat abból a feltevésből indul ki, hogy e művek sajátossága éppen a különböző poétikai, műfaji és filozófiai rétegek együttes működésében ragadható meg.

A kutatás célja ezért annak feltárása, hogy Bartók Imre, Sepsi László és Veres Attila kiválasztott művei milyen közös poétikai sajátosságokat mutatnak, miben kapcsolódnak egymáshoz, illetve milyen pontokon térnek el egymástól. A dolgozat egyúttal arra is választ kíván adni, hogy Sepsi és Veres művei milyen módon viszik tovább, illetve alakítják át a Bartók Imre prózájában meghatározóvá váló poétikai megoldásokat, és ezáltal alátámasztható-e a spekulatív hibrid próza tartós jelenléte a kortárs magyar irodalomban.

A kutatás további célja annak megvizsgálása, hogy kialakítható-e egy olyan integrált értelmezési keret, amely a spekulatív hibrid művek összetett működésmódját képes egységben megragadni. Ennek során a dolgozat arra törekszik, hogy a poétikai, az esztétikai, az elméleti-filozófiai és az irodalomtörténeti szempontokat egymással összefüggésben érvényesítse, és ezáltal olyan értelmezési horizontot alakítson ki, amely közelebb visz e művek sajátos működésének megértéséhez.

A kutatás elvárt eredménye a spekulatív hibrid próza poétikai működésmódjának árnyaltabb leírása, a vizsgált szerzők közötti poétikai kapcsolatok és eltérések feltárása, valamint annak bemutatása, hogy a spekulatív hibrid próza nem csupán a 2010-es évek átmeneti jelenségeként, hanem a kortárs magyar irodalom meghatározó poétikai tendenciájaként is értelmezhető. A dolgozat várhatóan hozzájárul ahhoz, hogy e művek pontosabban elhelyezhetők legyenek a kortárs magyar próza poétikai térképén, valamint a hazai és nemzetközi elméleti diskurzusok összefüggésében.

Циљеви истраживања су одговарајући? **ДА** **НЕ**

III.5 очекиваних резултата (хипотезе)

Резултати научног истраживања биће примарно применљиви у интерпретативним праксама науке о књижевности и студија културе. Разрађени теоријски оквир може допринети нијансиранијем и детаљнијем читању међурегистарских и постхуманих тенденција у савременој мађарској прози, али и послужити као упориште за анализу текстова које је тешко тумачити у оквиру традиционалних жанровских или вредносно-хијерархијских приступа.

У ширем смислу, рад може допринети контекстуализацији савремених књижевних феномена, као и промишљенијем тумачењу књижевних репрезентација односа између човека и његовог нељудског окружења, што посредно може подстаћи и јачање еколошке сензибилности људи.

A kutatás eredményei elsősorban az irodalomtudományi és kultúratudományi értelmezési gyakorlatokban hasznosíthatók. A kidolgozott elméleti keret hozzájárulhat a kortárs magyar próza regiszterközi és poszthumán tendenciáinak árnyaltabb olvasatához, valamint támpontot nyújthat olyan szövegek elemzéséhez is, amelyek a hagyományos műfaji vagy értékhierarchikus megközelítésekben nehezen értelmezhetők.

Tágabb értelemben a dolgozat hozzájárulhat a kortárs irodalmi jelenségek kulturális kontextusba helyezéséhez, valamint az ember és nem-emberi környezete közötti viszony irodalmi reprezentációinak tudatosabb értelmezéséhez, ami közvetve az ökológiai érzékenység erősödését is támogathatja.

Очекивани резултати представљају значајан научни допринос? **ДА** **НЕ**

III.6 плана рада (на основу фаза истраживања и оријентационог садржаја дисертације из Обрасца 1)

Први део дисертације посвећен је разјашњењу појмовних и теоријских оквира, чиме се поставља темељ за детаљну анализу одабраних прозних дела. Након тога следи компаративна интерпретација дела Имреа Бартока, Ласла Шепшија и Атиле Вереша из перспективе спекулативно-хибридног и постхуманог интерпретативног хоризонта.

1. Увод

2. Појмовне варијације и неизвесност основа
   2.1. Популарна уметност / масовна култура

2.2. Значење културе у модерном добу
2.3. Ниска, висока, масовна и популарна култура

3. Спекулативна хибридизација
   3.1. Лиминалност
   3.2. Вирд и њу вирд
   3.3. Узвишено
   3.4. Језиво и готичко

4. Постантропоценски заокрет
   4.1. Нонмодерни концепт

5. Једно од раних полазишта спекулативно-хибридне прозе: Имре Барток
   5.1. Трилогија о крају света
      5.1.1. Пукотине и ломови
      5.1.2. Хтонички (тулусински) имагинарујум у трилогији
      5.1.3. Насиље, револуција и дизајн
      5.1.4. Нонмодерни барокни хаос
         5.1.4.1. Барокна пролиферација језика
         5.1.4.2. Дестабилизација граница тела
         5.1.4.3. Постхумане поетике тела у савременој мађарској ликовној уметности (контекст Будапешт хорор)
      5.1.5. Интрадијегетска текстуалност и метапоетичке рефлексије

6. Наставак бартоковске поетике: Ласло Шепши и Атила Вереш
   6.1. Место аутора у спекулативно-хибридном пољу
   6.2. Лиминалност и перманентна прелазност
   6.3. Постхумане и тулусинске конфигурације
   6.4. Насиље, револуција и дизајн
   6.5. Нонмодерна пролиферација: тело и језик
   6.6. Интрадијегетска текстуалност и паратекстуалне мреже

7. Закључак

8. Литература

A disszertáció első része a fogalmi és elméleti keretek tisztázását végzi el, amely megalapozza a kijelölt prózai művek részletes elemzését. Ezt követően Bartók Imre, valamint Sepsi László és Veres Attila műveinek komparatív vizsgálata történik meg a spekulatív hibrid és poszthumán értelmezési horizont felől.

1. Előszó

2. Fogalmi variációk, az alapok bizonytalansága
   2.1 Populáris művészet/tömegkultúra
   2.2 A kultúra modern kori jelentése
   2.3. Alacsony-, magas-, tömeg-, populáris kultúra

3. Spekulatív hibridizáció
   3.1. A liminalitás
   3.2 Weird, new weird
   3.3. A fenséges
   3.4. A kísérteties és a gótikus

4. A posztantropocén fordulat
   4.1. A nonmodern koncepció

5. A spekulatív hibrid próza egyik korai kiindulópontja: Bartók Imre
    5.1 A világvége-trilógia
        5.1.1 Repedések és törések
        5.1.2. A chthulucén a Trilógiában
        5.1.3 Erőszak, forradalom, dizájn
        5.1.4 Nonmodern barokkáosz
            5.1.4.1 A nyelv barokk túlburjánzása
            5.1.4.2 A test határainak destabilizációja
            5.1.4.3.Poszthumán testpoétikák a kortárs magyar képzőművészetben (Budapest Horror-kontextus)
        5.1.5. Intradiegetikus textualitás és metapoétikai tükröződések

6. A bartóki poétika továbbélése: Sepsi László és Veres Attila
    6.1 A szerzők helye a spekulatív hibrid mezőben
    6.2 Liminalitás és permanens átmenet
    6.3 Poszthumán és chthulucén konfigurációk
    6.4 Erőszak, forradalom és dizájn
    6.5 Nonmodern túlburjánzás: test és nyelv
    6.6 Intradiegetikus textualitás és paratextuális hálózatok

7. Összegzés

8. Felhasznált irodalom

План рада је одговарајући? **ДА** **НЕ**

III.7 метода и узорака истраживања

Кандидаткиња ће у свом истраживању примењивати књижевнонаучне методе, пре свега помно читање текста (енг. *close reading*), као и поетичку, наратолошку и компаративну анализу. Анализа ће бити усмерена на поетичко функционисање одабраних прозних дела Имреа Бартока, Ласла Шепшија и Атиле Вереша. Посебна пажња биће посвећена жанровској хибридности, наративној организацији, поетици тела и простора, као и естетичким и онтолошким особеностима које обликују спекулативну хибридну прозу.

Методолошко полазиште истраживања је следеће: сложени начин функционисања анализираних дела се не може адекватно објаснити применом једне теоријске парадигме. Због тога дисертација настоји да успостави и примени интегрисани интерпретативни оквир који међусобно повезује поетичку, естетичку, теоријско-филозофску и књижевноисторијску димензију анализе књижевног текста. Поетичка димензија усмерена је на структуру текста, наративне поступке и функционисање жанровске хибридности; естетичка димензија испитује улогу поетика вирда, њу вирда, хорора и готике; теоријско-филозофска димензија укључује концепте постхуманизма, нонмодерности, тамне екологије, спекулативног реализма и хипертела; док је књижевноисторијска димензија усмерена на испитивање поетичких веза између анализираних књижевних дела, као и на праћење развоја спекулативно-хибридне поетике у савременој мађарској књижевности.

Наведене интерпретативне димензије не примењују се изоловано, већ у њиховом међусобном прожимању. Циљ оваквог методолошког приступа кандидаткиње није паралелна примена различитих теоријских модела, већ формирање јединственог интерпретативног хоризонта који омогућава да се покаже на који начин поетички, естетички, филозофски и књижевноисторијски чиниоци заједнички обликују специфично функционисање спекулативно-хибридне прозе.

A jelölt kutatása során irodalomtudományi módszereket alkalmaz, elsődlegesen a szoros szövegolvasást (close reading), valamint a poétikai, narratológiai és összehasonlító elemzést. A vizsgálat Bartók Imre, Sepsi László és Veres Attila kiválasztott műveinek poétikai működésére irányul, különös tekintettel a műfaji hibriditásra, a narratív szerveződésre, a test- és térpoétikára, valamint azokra az esztétikai és ontológiai sajátosságokra, amelyek a spekulatív hibrid prózát meghatározzák.

A kutatás módszertani kiindulópontja, hogy a vizsgált művek összetett működésmódja nem ragadható meg egyetlen elméleti paradigma segítségével. Ennek megfelelően a dolgozat kísérletet tesz egy olyan integrált értelmezési keret kialakítására és alkalmazására, amely egymással összefüggésben érvényesíti a poétikai, az esztétikai, az elméleti-filozófiai és az irodalomtörténeti elemzés szempontjait. A poétikai dimenzió a művek szerkezeti és narratív sajátosságaira, valamint a műfaji hibriditás működésére irányul; az esztétikai dimenzió a weird, a new weird, a horror és a gótika poétikai szerepét vizsgálja; az elméleti-filozófiai dimenzió a poszthumanizmus, a nonmodernitás, a sötét ökológia, a spekulatív realizmus és a hipertárgy fogalmi kereteit vonja be az értelmezésbe; míg az irodalomtörténeti dimenzió a vizsgált művek poétikai kapcsolatainak feltárására, valamint a spekulatív hibrid poétika alakulásának vizsgálatára irányul a kortárs magyar irodalomban.

Az egyes értelmezési dimenziók nem egymástól elkülönülten, hanem egymással kölcsönhatásban érvényesülnek. A jelölt módszertani megközelítésének célja ezért nem a különböző elméletek egymás mellé rendelése, hanem olyan összetett értelmezési horizont kialakítása, amely képes feltárni, hogy a poétikai, az esztétikai, a filozófiai és az irodalomtörténeti tényezők miként alakítják együttesen a spekulatív hibrid próza sajátos működésmódját.

Метод и узорак су одговарајући? **ДА** **НЕ**

III.8 места, лабораторије и опреме за истраживачки рад

Дисертација кандидаткиње не обухвата експериментално истраживање.

Az értekezés nem ölel fel kísérleti kutatást.

Услови за истраживачки рад су одговарајући? **ДА** **НЕ**

III.9 методе статистичке обраде података и осталих релевантних података

У раду кандидаткиње неће се користити методе статистичке обраде.

A jelölt értekezésében nem alkalmaz majd statisztikai felmérést.

Предложене методе су одговарајуће? **ДА** **НЕ**

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА

Услови дефинисани за кандидата студијским програмом:

Кандидаткиња је испунила све услове предвиђене студијским програмом, успешно је положила испите које судијски програм предвиђа као услов пријаве теме докторске дисертације:

15ДФЈК1 Докторска дисертација – избор теме и преглед литературе
15ДФЈК2 Учешће на научном скупу са рефератом
15ДФЈК3 Докторска дисертација – израда пројекта истраживања и докторске дисертације
15ДФЈК4 Израда и објављивање првог научног рада
15ДФЈК5 Докторска дисертација – истраживање на теми
15ДФЈК7 Израда и објављивање другог научног рада

Кандидаткиња је током докторских студија учествовала на више међународних и домаћих научних скупова. Научна излагања која је одржала на тим скуповима, као и већина њених научних публикација, проистекла су из истраживања спроведеног у оквиру израде докторске дисертације.

A jelölt teljesítette a tanmenet által előlátott valamennyi feltételt, sikeresen vizsgázott azokból a tárgyakból, melyeket a tanmenet a doktori disszertáció feltételeként jelöl meg:

15ДФЈК1 A doktori disszertáció– témaválasztás és az irodalom áttekintése
15ДФЈК2 Előadással való részvétel tudományos tanácskozáson
15ДФЈК3 Doktori disszertáció – a kutatási terv és a doktori disszertáció tervének elkészítése
15ДФЈК4 Az első tudományos munka megírása és publikálása
15ДФЈК5 Doktori disszertáció – a téma kutatása
15ДФЈК7 A második tudományos munka megírása és publikálása

A jelölt a doktori stúdiumok ideje alatt több nemzetközi és hazai tudományos tanácskozáson vett részt. Az ezeken elhangzott előadásai, ahogyan publikációinak többsége is, a doktori disszertációhoz fűződő kutatás része.

Образложење:

Кандидаткиња је положила све испите предвиђене студијским програмом докторских академских студија као предуслов за пријаву теме докторске дисертације и остварила 130 ЕСПБ. Током докторских студија учествовала је на више домаћих и међународних научних скупова и објавила више научних радова тематски повезаних са докторском дисертацијом. Истраживања за потребе израде докторске дисертације спроводила је у Србији и Мађарској.

Током докторских студија била је добитница више стипендија:

2018–2019: Стипендија за подршку високошколским студијама у родној земљи, коју су расписали Универзитет „Етвеш Лоранд” и Министарство за људске ресурсе Мађарске.

2019–2021: Стипендија „Варади” за изврсне студенте докторских студија Националног савета мађарске националне мањине.

2019–2022: Стипендија „Колегијум Талентум“ (Collegium Talentum)

06. 09. 2021 – 06. 12. 2021: Стипендија Фондације „Киш “ „За јужну област “ и „Мађарске Академије Наука“ за подршку у раду истраживача из Војводине који своја научна истраживања врше на локацијама на територији Мађарске.

A jelölt teljesített minden feltételt, melyet az akadémiai doktori tanterv a téma bejelentésének feltételéül szab meg, 130 ESP pontot szerzett meg. A doktori stúdiumai során több, doktoranduszok és fiatal kutatók számára rendezett nemzetközi és hazai tudományos tanácskozás, workshop munkájában vett részt, és több olyan munkát jelentett meg, mely a doktori disszertációhoz kapcsolódik. Disszertációjához Szerbiában és Magyarországon végzett kutatásokat.
A doktori stúdiumok alatt több ösztöndíjban is részesült:

2018–2019: Az Eötvös Loránd Tudományegyetem és az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett, szülőföldi felsőoktatási tanulmányok támogatását célzó ösztöndíj
2019–2021: Várady kiválósági ösztöndíj doktoranduszok számára

2019–2022: Collegium Talentum ösztöndíjprogram

2021. 9. 6.–2021.12.6.: A Délvidékért Kiss Alapítvány Délvidékért ösztöndíja – magyarországi kutatóhelyeken végzett tudományos munka támogatására.

Да ли кандидат испуњава дефинисане услове? **ДА** **НЕ**

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

V.1 Биографија ментора (до 500 речи):

Анико Новак је рођена у Сенти 03. 08. 1984. године. 2003. године завршила Гимназију у Сенти и после положеног пријемног испита уписала се на студијски програм Мађарски језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду. Дипломирала је и постала професором мађарског језика и књижевности 2008. године. Током основних студија, у зимском семестру школске 2005/2006. године, боравила је на Одсеку за угрофинске студије Универзитета у Бечу као студент на размени у оквиру програма стипендирања CEEPUS. Докторске студије завршила је на Докторској школи за науку о књижевности Филозофског факултета Универзитета у Сегедину, на Катедри за модерну мађарску књижевност. Године 2014. одбранила је докторску дисертацију под насловом *Поетика колекције – сакупљање и музеализација у делима Ота Толнаија* и стекла научни степен доктора књижевних наука. У звање доцента на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду изабрана је 2015. године, а у исто звање поново је изабрана 2020. године. Године 2026. изабрана је у звање ванредног професора. Њена ужа научна област је историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности. На основним академским студијама студијског програма Мађарски језик и књижевност предаје предмете Основи академског писања, Стилистика и реторика, Историја естетике, Савремени правци науке о књижевности, Студиј Атиле Јожеф и Наратологија/анализа прозе. На мастер академским студијама предаје предмете Теорија књижевности и филмска култура и Алтернативе у настави књижевности. На основним академским студијама културологије изводи наставу из предмета Реторика на мађарском језику. На докторским академским студијама Филозофског факултета у Новом Саду, у оквиру студијског програма Језик и књижевност, предаје предмет Поетика простора. Године 2012. добила је награду „Кристална кугла” Војвођанске мађарске научне студентске конференције.

Novák Anikó 1984. augusztus 3-án született Zentán. 2003-ban fejezte be a Gimnáziumot Zentán, majd sikeres felvételit tett és beiratkozott az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Kara Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékére. 2008-ban diplomázott, középiskolai magyartanár képesítést szerzett. Egyetemi tanulmányai alatt a 2005/2006-os tanév téli szemeszterében a Bécsi Egyetem Finnugor Tanszékén volt cserediák CEEPUS ösztöndíjjal. Doktori tanulmányait a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Irodalomtudományi Doktori Iskolájában végezte a Modern Magyar Irodalom Tanszéken. 2014-ben védte meg A kollekció poétikája – Gyűjtés és muzealizálás Tolnai Ottó műveiben című doktori értekezését, ezzel kiérdemelte az irodalomtudományok doktora címet. 2015-ben nevezték ki docenssé, 2020-ban újra docensnek választották meg, majd 2026-ban rendkívüli tanárrá nevezték ki az újvidéki Bölcsészettudományi Karon. Szűkebb szakterülete: magyar irodalomtörténet komparatisztikával és az irodalom elméletével. Az alapstúdium Magyar Nyelv és Irodalom tanulmányi programja keretében a következő tárgyakat oktatja: Akadémiai írás alapjai, Stilisztika és retorika, Esztétikatörténet, Az irodalomtudomány modern irányai, József Attila-stúdium, Narratológia/prózaelemzés. Mesterképzésen az Irodalomelmélet és filmkultúra, valamint az Alternatívák az irodalomoktatásban tárgyak oktatója. A Kulturológia Tanszak alapstúdiumán a Retorika tárgyat oktatja magyar nyelven. Az újvidéki BTK doktori stúdiumának Nyelv és Irodalom tanmenetében a Térpoétika tárgyat tanítja. 2012-ben elnyerte a Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia Kristálygömb Díját.

V.2 Референце ментора из научне области којој припада тема докторске дисертације:

Р. бр.	аутори, наслов, *часопис*, **волумен** (година) број страница од-до, DOI или ISBN/ISSN	категорија
1.	Beke, O.–Novák, A.–Samu, J. & Csányi, E. (2020). Vremenske granice prijenosa digitalnih podataka (Alastair Reynolds: Spori Meci). *Književna smotra*, 52(197/3), 117–122. ISSN: 0455-0463	M23
2.	Novák, A.–Kovács, K. (2023a). Between Two Worlds – The Representation of Refugees in the Short Stories of Anna Vörös. *Acta Universitatis Sapientiae, Philologica*, 15(3), 135–149. doi:10.2478/AUSP-2023-0031	M24
3.	Novák, A.–Kovács, K. (2023b). Refugee Images in Contemporary Hungarian Literature. U: Živančević-Sekeruš, I.–Paunović, Z. & Milanović, Ž. (ured.) (2023). *Dvanaesti međunarodni interdisciplinarni simpozijum SUSRET KULTURA: Zbornik radova*. Novi Sad: Filozofski fakultet. 371–382. ISBN 978-86-6065-831-1	M14
4.	Novák, A.–Kocsis, L. & Tóth, Á. (2025). Furthering Skill Development Through a Creative Learning Climate in Language and Literature Classes. U: Svalina, V.–Škugor, A.–Martinović	M33

	Bogojević, J. & Bilić, A. (ured.) (2025). *Zbornik radova s Prve međunarodne konferencije Kreativni pristupi učenju i podučavanju – CALT / Proceedings of the First International Conference CALT: Creative Approaches to Learning and Teaching. Svezak 2 / Volume 2*. Osijek–Vinkovci: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Centar za znanstveni rad u Vinkovcima. 17–30. ISBN 978-953-8371-39-4	
5.	Novák, A. (2019). A köztesség otthonossága Tolnai Ottó művészetében. *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, 2, 227–237. doi:10.19090/gff.2019.2.227-237	M51
6.	Novák, A.–Beke, O. & Samu, J. (2018). A cyberpunk térhódítása: Poétikák és diskurzusok. *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, (2), 63–76. doi:10.19090/gff.2018.2.63-76	M51
7.	Novák, A. (2018). „A kellékek már összezsúfolódtak”: Gyűjtés és muzealizálás Tolnai Ottó Nem könnyű című kötetében. *Erdélyi Múzeum*, 3, 29–41.	M51
8.	Kovács, K.–Novák, A. (2022). A menekültválság mint a posztkolonialitás narratívája – Magyar és skandináv kitekintés. *Hungarológiai Közlemények*, 1, 107–125. doi:10.19090/hk.2022.1.107-125	M51
9.	Kovács, K.–Novák, A. (2023). A menekülés változatai – „Nem-helyek”, határhelyzetek, tényleges és mentális határvonalak Sándor Iván prózájában. *Hungarológiai Közlemények*, 3, 61–74. doi:10.19090/HK.2023.3.61-74	M51
10.	Kovács, K.–Novák, A. (2024). Az „eltávolodott néző” szereplehetőségei Vörös Anna *Vadoma* című kötetében. *Hungarológiai Közlemények*, 2, 26–38. doi:10.19090/hk.2024.2.26-38	M51

V.3 Услови дефинисани за ментора у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду* за област којој припада докторска дисерација:

A doktori disszertáció, illetve művészeti projektum kivitelezésének mentorául (a további szövegben: mentor) az Egyetem, illetve a kar tanára nevezhető ki, aki munkaviszonyban áll a karon, tanít a kar doktori stúdiumán, illetve aki egy másik egyetemen vagy tudományos

intézményben van munkaviszonyban és rendelkezik a megfelelő tudományos, illetve művészeti tájékozottsággal a disszertáció tárgykörében, illetve a doktori művészeti projektum területén. A társadalmi-bölcsészeti ágazatban mentorrá nevezhető ki az a tanár, illetve tudományos munkatárs, aki az elmúlt tíz évben legalább 24 pontot valósított meg, ebből legalább 4 pontot a SSCI, ERIH, HEINONLINE, AHCI и EconLit vagy M24-es kategóriájú folyóiratban, 20 pontot pedig a következő kategóriákban: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; M31; M32; M33; M34 и M51. Az M31; M32; M33 és M34 kategóriák a szükséges pontszámnak megfeljebb 20 %-át tehetik ki.

За ментора за израду докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта (у даљем тексту: ментор) може бити именован наставник Универзитета, односно факултета који је у радном односу на факултету који реализује студијски програм докторских студија, као и наставник који је у радном односу на другом универзитету, односно факултету или научној установи, а који има потребну научну, односно уметничку способност из области теме докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта. За поље друштвено-хуманистичких наука за ментора може бити именован наставник, односно научни радник који је у претходних десет година остварио најмање 24 бода, и то: – најмање 4 бода за рад у часопису са листа SSCI, ERIH, HEINONLINE, AHCI и EconLit или у часопису категорије M24; – најмање 20 бодова за радове у категоријама: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; M31; M32; M33; M34 и M51. Радови у категоријама: M31; M32; M33 и M34 доносе највише 20% потребних бодова.

Образложење:
Проф. др Анико Новак запослена је у звању ванредног професора на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду. На докторским академским студијама, у оквиру студијског програма Језик и књижевност, изводи наставу из предмета Поетика простора.

У последњих десет година остварила је укупно 32 бода на основу научних публикација из тражених категорија:
1xM23= 4
1xM24=4
1xM14=5
1xM33=1
6xM51=18

Укупно: 32

Комисија констатује да проф. др Анико Новак испуњава све услове за ментора за израду докторске дисертације.

Dr. Novák Anikó rendkívüli tanárként áll munkaviszonyban az Újvidéki Egyetem BTK-n. A BTK Nyelv és irodalom doktori stúdiumán a Térpoétika tárgyat oktatja.
Az utóbbi tíz évben 32 pontot teljesített a kívánt kategóriákból:

1xM23= 4
1xM24= 4
1xM14=5
1xM33=1
6xM51=18

Összesen: 32

A bizottság megállapítja, hogy Dr. Novák Anikó teljesíti a doktori disszertáció elkészítésére kinevezett mentor előírt feltételeit.

Да ли ментор испуњава услове? **ДА** **НЕ**

VI ЗАКЉУЧАК

Тема је подобна	**ДА**	**НЕ**
Кандидат је подобан	**ДА**	**НЕ**
Ментор је подобан	**ДА**	**НЕ**

Образложење о подобности теме, кандидата и ментора (до 500 речи):

Циљ докторске дисертације је да се истражи једна од кључних тенденција савремене мађарске спекулативне хибридне прозе, са посебним осврtом на текстове који настају на пресеку вирд (енг. *weird*) и постхуманих поетика. Полазиште истраживања представља закључак Марија З. Немеша да је од 2010-их година у мађарској прози све изразитије присуство дела која дестабилизују традиционалну поделу на високу и популарну књижевност, али и антропоцентрично тумачење света.

У средишту су дела Имреа Бартока, Ласла Шепшија и Атиле Вереша, позиционирана на границама спекулативне фикције, хорора, вирда и уметничке прозе. Ови текстови неорганским, често свесно дисонантним повезивањем жанровских и високолитерарних регистара стварају нове поетичке конфигурације. Циљ истраживања је да покаже како је ова хибридизација повезана са ширењем постхуманог виђења човека и света, као и са културним искуством лиминалности, безобличности и онтолошке неизвесности.

Дисертација примењује интердисциплинарни приступ, првенствено у оквиру науке о књижевности, уз увиде из културологије, медијских студија, савремене филозофије, биолошког и еколошког мишљења. Теоријски оквир чине теорије односа популарне и високе културе (Ђерђ Маркуш, Марио З. Немеш, Шустерман, Џејмсон), приступи хибридности и лиминалности (Арнолд ван Генеп, Виктор Тарнер, Лајош Саколцаи), постхумани и вирд дискурси (Лавкрафтова рецепција, теорије постхуманизма), биополитички и екофилозофски модели (Гаја-теорија: Џејмс Лавлок, Лин Маргулис; биогеја; земаљска онтологија Бруна Латура).

Централна теза је да анализирана дела не само да адаптирају инструментаријум жанровске књижевности већ успостављају спекулативну хибридну поетику у којој „шав” између регистара намерно остаје видљив. Оригиналност докторске дисертације огледа се у тумачењу савремене хибридне мађарске прозе као комплексног постхуманог и медијалног модуса стварања. Истраживање доприноси научној рецепцији мађарске вирд и њу вирд (енг. *new weird*) прозе, као и промишљању граница високе и популарне књижевности. Кандидаткиња претпоставља да анализирана дела, као део ширег корпуса, указују на формирање нове поетичке парадигме.

Очекује се да ће резултати истраживања допринети нијансиранијем опису поетичког функционисања спекулативне хибридне прозе, расветљавању веза и разлика између дела тројице аутора и показати да она не представља само пролазну појаву 2010-их година, већ трајнију поетичку тенденцију савремене мађарске књижевности. Истраживање може допринети прецизнијем одређивању места ових дела у савременој мађарској прози и њиховој интерпретацији у контексту домаћих и међународних теоријских дискурса.

Кандидаткиња је положила све испите предвиђене програмом докторских академских студија као предуслов за пријавутеме докторске дисертације, остварила је укупно 130 ЕСПБ. У својој пријави теме докторске дисертације даје тачан, сажет опис проблема истраживања, показује темељно познавање истраживачке области о тематику докторске дисертације. Кандидаткиња је сачинила списак релевантне научне и стручне литературе, прецизно формулисала циљеве и очекиване резултате истраживања, предложила добро осмишљен и остварив план рада и јасно изложила методолошки приступ.

Предложени ментор проф др. Анико Новак је као ванредни професор запослена на

Филозофском факултету у Новом Саду, на студијском програму докторских студија Филозофског факултета, предаје предмет Поетика простора. У последњих десет година остварила је укупно 32 бода (8+24) из тражених категорија публикација, тиме проф. др Анико Новак испуњава све услове прописане *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду,* Профил њеног интересовања и њених публикација је такође чини подобном за менторство докторске дисертације кандидата.

Комисија констатује подобност теме, кандидаткиње и ментора.

A doktori értekezés a kortárs magyar spekulatív hibrid próza egyik meghatározó tendenciáját vizsgálja, különös tekintettel a weird és a poszthumán poétikák metszéspontjában létrejövő szövegekre. A kutatás kiindulópontja Nemes Z. Márió felismerése, hogy a 2010-es évektől a magyar prózában egyre markánsabban jelennek meg olyan művek, amelyek destabilizálják a hagyományos magas/populáris irodalmi felosztást, valamint az antropocentrikus világértelmezést.

A disszertáció középpontjában Bartók Imre, Sepsi László és Veres Attila művei állnak, amelyek a spekulatív fikció, a horror, a weird és a szépirodalmi próza határterületein helyezkednek el. E szövegek a zsánerirodalmi és magas irodalmi regiszterek szervetlen, gyakran tudatosan disszonáns összekapcsolásával új poétikai konfigurációkat hoznak létre. A kutatás célja annak feltárása, hogy e hibridizáció miként függ össze a poszthumán ember- és világkép térnyerésével, valamint a liminalitás, formátlanság és ontológiai bizonytalanság kulturális tapasztalatával.

Az értekezés interdiszciplináris megközelítést alkalmaz, elsősorban irodalomtudományi keretben, de bevonva a kultúra- és médiatudomány, a kortárs filozófia, valamint a biológiai és ökológiai gondolkodás belátásait is. Az elméleti keretet a populáris és magas kultúra viszonyát tárgyaló elméletek (Márkus György, Nemes Z. Márió, Schusterman, Jameson), a hibriditás és liminalitás megközelítései (van Gennep, Turner, Szakolczai), a poszthumán és weird diskurzusok (Lovecraft-recepció, kortárs poszthumanizmus-elméletek), valamint biopolitikai és ökofilozófiai modellek (Gaia-elmélet: Lovelock, Margulis; biogeia-koncepció; Bruno Latour földi ontológiája) alkotják.

Központi tézise, hogy a vizsgált művek nem pusztán adaptálják a zsánerirodalom eszköztárát, hanem olyan spekulatív hibrid poétikát működtetnek, amelyben a regiszterek közötti „varrat” szándékoltan látható marad. A disszertáció újdonsága, hogy a kortárs magyar hibrid prózát komplex poszthumán és mediális működésmódként értelmezi. A kutatás hozzájárul a magyar weird és new weird próza tudományos recepciójához, valamint a magas és populáris irodalom határainak újragondolásához. A jelölt feltételezése szerint a vizsgált művek egy tágabb korpusz részeként új poétikai paradigma körvonalazódását jelzik.

Várható eredménye a spekulatív hibrid próza poétikai működésmódjának árnyaltabb leírása, a három szerző művei közötti poétikai kapcsolatok és eltérések feltárása, valamint annak bemutatása, hogy e próza nem csupán a 2010-es évek átmeneti jelensége, hanem tartósabb poétikai tendencia a kortárs magyar irodalomban. A dolgozat hozzájárulhat e művek helyének pontosabb meghatározásához a kortárs magyar prózában, valamint értelmezésükhöz a hazai és nemzetközi elméleti diskurzusok összefüggésében.

A jelölt teljesített minden feltételt, melyet az akadémiai doktori tanterv a téma bejelentésének feltételéül szab meg, 130 ESP pontot szerzett meg. A kutatás kérdésköréről pontos, összefogott leírást ad, figyelemreméltó elmélyültségről tesz tanúságot a disszertáció tárgyában, ismeri a kérdéskört, releváns szakirodalomjegyzéket állított össze, a kutatás célját precízen megfogalmazta, jó, kivitelezhető munkatervet készített, a módszereket hozzáértően jelölte ki.

Az ajánlott mentor, Dr. Novák Anikó rendkívüli tanárként áll munkaviszonyban az újvidéki Bölcsészettudományi Karon, a BTK Nyelv és Irodalom doktori tanmenetében a Térpoétika tárgyat oktatja. Az utóbbi tíz évben összesen 32 pontot valósított meg a megkövetelt kategóriákból (8+24),

ezzel Dr. Novák Anikó professzor teljesíti *Az Újvidéki Egyetem doktori stúdiumokról szóló szabályzatá*ban előírt valamennyi feltételt. Érdeklődési köre és publikációi tárgyköre is alkalmassá teszik őt arra, hogy a jelölt disszertációjának mentora legyen.

A Bizottság megállapítja a téma, a jelölt és a mentor alkalmasságát.

Место и датум: Нови Сад, 14. 10. 2026.

1. Проф. др Ева Толди, редовни професор

_____, председник

2. Проф. Др, Чила Уташи редовни професор

_____ , члан

3. Проф. др Ото Беке, ванредни професор

_____, члан

4. Проф. др Анико Новак ванредни професор

_____, ментор

НАПОМЕНА: *Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.*